

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: Östfold,

Tilleggsspørsmålnr. til nr.7.

Herad: Rakkestad og Degernes.

Emne:

Skav.

Bygdelag:

Oppskr. av: J.H.Ölsen-Smedal,

Gard:

(adresse): Rakkestad.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. At krötterhandlerne når de kjøpte kyr om våren, betalte mer for ei ku som hadde fått skav om vinteren enfor ei som ikke hadde fått, er ukjent her i bygda.
2. Det var ikke vanlig tru eller røynsle at ei ku som hadde fått mye skav, fikk svart kjøtt som var vanskelig å selle. Her i bygda ble det sjelden brukt annet skav enn ospeskav. Ospegrenene ble skåret av et stykke fra stammen, og så ble de lauvet og skavd. Det hendte nok av og til i dårlige forår at folk måtte nytte björkeskav også.
3. Det var heller ikke tru eller røynsle at mjölk fra ei ku som hadde fått skav, var farlig for kalver eller smågriser. Nå kan det merkes at det i regelen ikke ^{ble} brukt noen større mengder av skav.
4. Da folk ikke brukte skav årvisst, er det vanskelig å si hvormeget det kunne bli i gjennomsnitt. Noe mål hadde de ikke, så vidt jeg vet.
5. Til å skave med ble ofte brukt en alminnelig tollekniv. Men det hendte at de laget seg en særskilt skavl med tynnere blad enn tolleknivens. Bladet var rett.
6. Å stötte skavlen mot en staur eller stolpe ble ikke brukt.
7. De gårdene som ikke hadde skavskog selv, måtte i regelen greie seg uten skav. At en kjøpte eller leide skavskog, er ikke kjent.
8. Da det i sin tid ble foretatt deling av sameieskog,

ble det ikke tatt hensyn til skavinga.

9. En kunne visst ikke ta skav uten videre i almenning.
10. Husmennene hadde ikke rett til å ta skav i skogen til husbonden sin. Det måtte de i tilfelle spørre om lov til.
11. Ordet skavhella er ukjent her i bygda nå for tida. Men jeg har hørt at folk i eldre tid tørket den barken de skulle male mjöl av, på en stenhelle. Det kan kanskje tenkes at den ble kalt tørkehelle eller skavhelle.
12. Det var ikke tru at gårdsnissen kunne sette skavet på skavveden att dersom en hadde slurvet med skavinga.